

Afroamerikansk musik.

Blues. 1900 -

Uppkom genom att slavarerna i USA sjöng tillsammans på bomullsfälten för att stå ut med deras vardag som var fylld av förtryck och tungt arbete. Ur detta utvecklades senare i början på 1900-talet den musikstil som vi idag kallar för blues. Musiken är ofta något deppig, enkelt uppbyggd och innehåller *improvisation*. Handlar mycket om att berätta en historia - sin egen historia. I sitt ursprung så var det oftast en man som sjöng och spelade gitarr. Innehåller ofta något gitarrsolo. Fram till idag så ser bluesen ganska likadan ut - den har inte utvecklats så mycket inom sin egen genre. Den är fortfarande uppbyggd på samma sätt och det handlar fortfarande mer om att förmedla en känsla än om att kunna spela fort.

Enkel, oftast akustisk musik.
Gitarrbaserad.
Gitarrsolo.
Mycket känslor.
Robert Johnson, BB King.



Random blues guy.

Jazz. 1920 -

Är en direkt utveckling av bluesen. Här började dock musikerna fokusera mer på musiken än på historien bakom. Om blues handlade om att förmedla en känsla, berätta en historia, så tog jazzen vid och utvecklade det musikaliska. Här började musikerna öva väldigt mycket för att kunna spela fort och improvisera över svåra ackordsgångar. Jazzen har sedan utvecklats konstant och låter idag på väldigt många olika sätt. Det förstår man om man lyssnar igenom hela jazzlistan på Spotify.

Avancerad, oftast akustisk musik.
Saxofon, trumpet, trombon, piano, kontrabas, trummor.
Känns ofta på 2 o 4.
Improvisation.
Miles Davis, John Coltrane.



John Coltrane.

Rock. 1950 -

Sattes i rullning 1954 när Elvis Presley trädde fram. Stilen kom och chockerade världen. Helt plötsligt så älskade alla Elvis Presley och den nya farliga musiken. Den var medryckande och blev snabbt förknippad med ungdomskultur och frigörelse från föräldrar och den äldre generationen. Rocken utvecklades mest från blues och gospel. Musiken blev dock mer intensiv, mer fartig och standardsättningen i rock med trummor, bas och elgitarr cementerades. Rocken har sedan dess utvecklats otroligt mycket och nu finns det många olika sorters rockmusik.

Intensiv, medryckande musik.
Distad elgitarr, trummor, elbas.
Rak 4/4 takt.
Elgitarrsolo.
Elvis Presley, Metallica.



Jimi Hendrix.

Avicii.

Pop. 1960 -

När rocken startade så var det också startskottet för popmusiken. Pop står för populärkultur. Det innebär alltså att själva benämningen pop från början egentligen inte handlade om en musikstil, utan ett begrepp för musik som är populär. Så är det delvis idag också att den musik som är populär blir kallad för pop. Popmusiken frodades i London under slutet av 60-talet. Popen ansågs vara mer harmlös än den amerikanska rocken. Sångerna handlade mer om kärlek och dans än om politiska budskap och ungdomsrevolter. Popmusiken var mycket inspirerad av rocken och genrerna går ofta ihop med varandra. Den moderna popen är idag byggd väldigt mycket av elektroniska instrument och har en ganska strikt form. Det får inte sticka ut för mycket för att kunna spelas på de stora radiokanalerna.

Populär musik.
Elektroniskt baserad med mycket synthar.
3.00 min.
Ackord och melodier som känns igen lätt.
Finns också mycket alternativ pop, som indiepop. Där är det inte lika hårda regler som i vanlig "radiopop"
Avicii, Lady Gaga, Death Cab For Cutie, Håkan Hellström.



Bon Iver.

Soul/Funk. 1967 - 1977 (storhetstiden)

Funken skapades i slutet av 1960-talet av James Brown. Hans musiker var jazzmusiker som gärna kände musiken på 2 och 4. James var en hård ledare och tvingade sina musiker att spela som han ville tills det lät som han ville. Han skrek "on the ONE!" för att musikerna skulle betona taktslag ett i musiken. Denna känsla gjorde att musiken blev mycket rytmisk och svängig. Dansvänlig helt enkelt. Soulmusiken spirade samtidigt som funken. Soulen är lite mer poppig till karaktären, och det gjordes hitlåtar efter hitlåtar i Detroit med artister som Stevie Wonder, Marvin Gaye, The Supremes, Jackson 5 med flera.



Bootsy Collins, James Browns bassist.

Känslosam, passionerad musik.

Trummor, elbas, elgitarr, elpiano (rhodes).

Känns på 1.

Intensivt, svängigt.

Mycket elbas.

James Brown, Stevie Wonder.

Cee Lo
Green.



Hiphop/RnB. 1979 -

Ur denna Soul/Funk så skapades en helt ny musikstil som sedan har lett vidare till dagens hiphop, rnb och soul. Hiphopen började gro i mitten av 70-talet i USA. Det började med fattiga kids i storstadsområden som ville göra musik och uttrycka sin frustration. Kanske behövde de något positivt för att stå ut med vardagen. Ingen hade råd med instrument så man tog sin skivspelare och pratade rytmiskt till

musiken. På så sätt skapades hiphopen som sedan slog igenom brett på 80-talet. Ur den så spirade den modern R'n'B:n i början på 2000-talet. Den är uppbyggd av beats också, men istället för rap så är det oftast någon mycket duktig sångare/sångerska som sjunger till musiken istället.

Byggt på beats och rap.

Programmerad musik, görs oftast i en dator.

Mycket känslor och attityd.

Kanye West (hiphop), Beyoncé (R'n'B)



Beyoncé.

Musikkulturer.

Bob Marley.

Jamaicansk reggae. 1960 -

Reggae är en musikkultur som har sitt ursprung på Jamaica. Ironiskt nog så är musiken egentligen en mix av amerikansk och afrikansk musik, men det var på Jamaica det hände, så därför kallas musiken för Jamaicansk. Reggaen kommer från stilarna Ska och Rocksteady som var stora i början på 60-talet. När man skapade reggaen så tog man i princip en Ska-låt och saktade ner allting så att tempot blev lägre. I reggae så har rollerna för bas och gitarr vänts om - basen är den viktiga delen i reggae som spelar olika melodier och gånger medan gitarren endast ligger på ackord i baktakt. Texterna i reggae har ofta handlat om sociala problem, religion och kärlek.

Lugn, ganska långsam musik.
Bas viktigaste instrumentet - melodier.
Gitarr/Piano i baktakt, alltså på 2 o 4.
Bob Marley, Toots & The Maytals.



Svensk spelmansmusik.

Spelmansmusiken är en sorts dansmusik som är fiolbaserad. Inom musiken så finns det ett antal olika dansstilar såsom vals, schottis och polska. Valsen och polskan går i 3/4-takt medan schottis går i 2/4 eller 4/4. Spelmansmusiken är en del av den svenska folkmusiken som också består av visor, locklåtar, omgjorda psalmer och bruksmusik. Musiken är traditionellt gehörsbaserad (alltså att man spelar utan noter, man lär sig genom att lyssna och spela med) och innefattar en del improvisation. Det innebär att även om en låt heter "Polska Efter Höök Olle" så kanske två olika spelmän spelar den olika. Det beror på att det inte finns noterat någon exakt melodi som är "helt rätt". I slutet av 1600-talet så förbjöds trummor i Sverige. Det innebär idag att den svenska folkmusiken har väldigt få inslag av rytminstrument.



En traditionell dansmusik.
Vanligt med 3/4 takt.
Tydliga melodier.
Fiol, nyckelharpa, dragspel.
Björn Ståbi, Kalle Moraeus



Spelmansgille med nyckelharpor och fioler.



Typiskt flamenco-framträdande.

Spansk flamenco.

Den ursprungliga formen av flamenco består endast av sång ackompanjerad av en stav som slog en rytm mot golvet. En känslfull sång. Sedan så har musiken utvecklats och idag pratar man om fyra element som den består av: *Cante* - sång, *Baile* - dans, *Toque* - gitarr, och *Jaleo*. *Jaleo* betyder lite slarvigt översatt oväsen, buller, ståhej och syftar på handklapp, fotstamp och tillrop. Flamenco kommer ursprungligen från Andalusien i Spanien. Många tror att flamencon är skapad av romerna och det stämmer till en viss del. Romerna har format mycket av musiken men den fanns även innan romerna började spela den. De invandrade i början av 1400-talet och tog med sig många dans- och sångstilar från Indien.

Tidigt var flamenco en musik som inte ansågs ha något värde, utan den spelades mest i romska hem. Under 1800- och 1900-talet så upptäckte poeter musiken och den började ta sig ut i städer och fascinerade människor med sin mystik och passionerade karaktär.



Intensiv, känslfull musik.
Avancerat gitarrspel, handklapp
Sång, dans, gitarr och *Jaleo*. (oväsen, tillrop, tjohej!)
Paco de Lucia, Paco Peña.

Indisk raga.

Raga är grundformen för klassisk indisk musik. Man kan säga att det är en uppsättning regler som bestämmer hur musiken ska spelas och låta. Det finns till exempel två former av Raga - *Rigveda* och *Samaveda*. Den förstnämnda är tänkt för dagligt bruk och den sistnämnda för fest. Man har alltså olika sorters stilar för olika tillfällen. Det finns också olika Raga-stycken som är avsedda för olika årstider och olika tider på dagen. I Raga så baseras musiken oftast på en melodi och en enskild ton som ligger i botten (*bordunton*).

Instrumentalisten spelar melodin i olika variationer, och denne kan även improvisera över melodin. Det gör man i olika bestämda skalor. Man använder inte ackord i Raga, utan musiken är *enstämmig*.

Sitar och tablas.



Klassisk musik från Indien.
Olika "ragor" för olika tider, olika sinnesstämningar
Melodi + en bordunton
Sitar, Tambura, Tablas.
Ravi Shankar.



Västerländsk konstmusik.

Renässansen. (År 1450 - 1600)

Musiken under denna period utvecklades och blev mer avancerad än medeltidens musik. Under medeltiden så skrevs oftast musiken med en eller två *stämmor*. I renässansens musik så blev *fakturen* tätare och man skrev med flera stämmor, ofta fyra eller fem på samma gång.

Det hippaste under renässansen var att sjunga musik helt *A Cappella*.

Det innebär att musiken framförs endast av några sångare. Man sjunger alltså helt utan instrument.



Relativt enkel musik

Tät faktur (många stämmor samtidigt)

A Capella

Sång

Josquin de Prez, Thomas Tallis.

Barocken. (År 1600 - 1750)

Barock är en benämning som kommer från konsten och den har ansetts som en rikligt dekorerad och lite pompös konstform. Den beskrivningen passar också bra in på barockmusiken. Under barocken så djupnade musiken ännu mer och blev mer *komplex* och *mångfacetterad*. Det användes många fler och olikartade instrument än i renässansen.

Musiken innehåller ofta en kontinuerlig stämning och rytm. Det innebär att om låten har en glad känsla i sig så fortsätter den så genom hela låten. Detsamma gäller för rytm, styckena ändrar inte så mycket mellan olika taktarter och tempon. Orkestermusiken utvecklades under barocken. En orkester är som ett band fast med lite andra instrument än dagens pop/rockband... En barockorkester innehöll alltid fiol, viola och cello. Sedan ett par flöjter, fagott, oboe, horn, trumpet och det viktigaste - Cembalo.

Det skapades även många nya genrer under barocken - bland annat opera. Opera är en dramatisk form av musik där teater och musik kombineras.

Utsmyckad, pampig.

Avancerad musik, mer av allt!

Konstant rytm och stämning

Operan skapades

Orkestrar

Cembalo, Cello, Violin

Antonio Vivaldi, Johann Sebastian Bach, Georg

Friedrich Händel



Johann Sebastian Bach med de senaste shadesen.

Klassicismen. (År 1750 - 1825)

Klassicismens riktlinjer är *elegans*, enkelhet, balans, *proportion* och kontroll. Just de ledorden finner man när man undersöker vad som är *signifikant* för den musikaliska epoken Klassicismen, som också benämns som Wienklassicismen för att inte blandas ihop med den allmänna estetiska stilen klassicism.

Om musiken tidigare utvecklades och blev mer och mer avancerad så tog man under klassicismen ett litet steg tillbaka. Det var inte längre MER som var rätt. Om man ska hålla sig till ledorden (till exempel enkelhet) så går det inte att bara göra allt mer avancerat och tätt. Fakturen blev igen enklare och klarare. Inom de olika musikstyckena så började man dock att variera sig mera. I barocken så höll man sig till en stämning och en rytm genom hela låtar, men här kan en låt vandra fritt mellan dur och moll och ha olika intensiva delar med *crescendon* och *diminuendon*. Snabba omställningar och många olika *sinnesstämningar* var mest bara härligt.



Ludwig van Beethoven.

Elegans, enkelhet, balans, proportion och kontroll
Snabba omställningar i låtar, diminuendo, crescendo
Olika sinnesstämningar och rytmer inom varje låt
Piano, Cello, Violin
Joseph Haydn, Wolfgang Amadeus Mozart, Ludwig van Beethoven

Frederic Chopin.

Romantiken. (År 1825 - 1910)

Romantiken är ett estetiskt koncept med ursprung i konsten och litteraturen. Det har alltså inget med kärlek att göra, hur kul nu än det vore. För att kunna definiera vad romantiken är ur ett musikaliskt perspektiv så behöver vi jämföra den med klassicismen. Klassicismen var musikaliskt väldigt balanserad, symmetrisk och hade stort fokus på "rätt" form. I romantiken så blev musiken ännu mera fri. *Kompositörerna* ville ha mera frihet att återspegla känslor och stämningar. Man ville inte vara låst i en viss musikalisk form.

Melodierna blev mera lyriska. Tidigare i klassicismen så vandrade melodierna mest stegvis i skalan (ton för ton), men nu började melodierna hoppa mellan större *intervall* för att skapa mer variation och intensitet. Melodierna började också att använda flera toner som ligger utanför den angivna skalan, så kallad *kromatik*.



Musiken blev mer och mer tekniskt avancerad vilket innebar att musikerna som spelade den var tvungna att vara mycket skickliga. De kallades då för virtuoser. Chopin och Liszt är goda exempel på detta.

Musiken är mer fri (ovanliga melodier, ackord)

Lyriska melodier (stora intervall istället för att vandra i skalan)

Virtuoser (extremt skickliga musiker)

Pianomusik

Fredric Chopin, Franz Schubert, Edvard Grieg, Richard Wagner

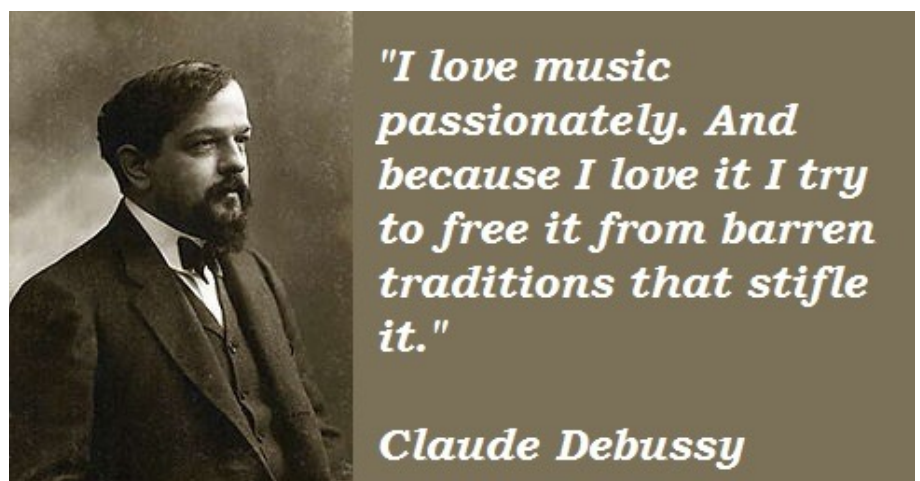
Modernismen. (År 1910 -)

Denna stil delas egentligen upp i Modernism (1915-1960) och Postmodernism (1960 -) men vi petar ihop dem för enkelhetens skull. Modernismen är ju helt klart den mest utflippade epoken av dem alla. Man ansåg att *tonal musik* hade tänjts till sin bristningsgräns och behovet av att hitta nya sätt att skapa musik var stort. Det innebar att många nya trender skapades och fortfarande skapas under modernismen. Det är inte helt lätt att sammanfatta modernismen med några enkla medel men vi får försöka. Sammanfattningsvis så kan man säga att det under modernismen experimenteras mycket med musiken.

Dissonans. Under modernismen så är melodierna ofta dissonanta, *fragmenterade* och det används mycket kromatik. Ibland kan det vara svårt för ett otränat öra att förstå och uppskatta musiken. Det händer också att det inte ens finns några tydliga melodier, utan de är ersatta med små celler av ljud som sväller och betar sig på olika sätt. Även *harmonierna* är gärna dissonanta i modernismen.

Det experimenterades mycket med rytm också, så kallade *synkoperingar*. Det innebär att man lägger betoningar utanför de givna taktlagen. Man undersökte och letade efter nya *klangfärger* i mångt och mycket också, framförallt i den senare delen när de elektroniska instrumenten började komma in. Då kunde man hitta helt nya instrument och således få fram klangfärger som aldrig tidigare hörts.

Klart mest utflippade epoken.
Atonal musik (tonerna hör ej ihop i en skala)
Dissonanser
Konstiga rytmer
Elektronik, piano, stränginstrument
Claude Debussy, Erik Satie, Igor Stravinskij, John Cage, Arvo Pärt, m. fl.



Förklaringar av kursiverade ord:

Improvisation - När någon musiker spelar eller sjunger utan att innan veta exakt vad denne ska spela. Man "hittar på" melodier i stunden, samtidigt som man spelar.

Dist - Förkortning av ordet distorsion. Det betyder att man förvränger ljudet från en elgitarr. Signalen blir överbelastad vilket gör att ljudet spricker och blir skitigt. Detta är hela grunden för att spela rockgitarr.

Ackord - Består av två eller flera toner som tas samtidigt och bildar någon form av samklang.

Melodi - Flera toner som spelas eller sjungs i följd. Då bildas en melodi.

Bordunton - En ensam ton som ligger i botten genom en hel eller en del av en låt.

Enstämmig - Innebär att musiken endast är byggd på melodier, alltså toner som tas en åt gången.

Stämmor - Två eller flera melodier som spelas parallellt med varandra.

Faktur - Hur många stämmor som spelas samtidigt. Tätt faktur = många stämmor. Enkel, klar faktur = få stämmor.

Komplex - Avancerad, består av många olika beståndsdelar.

Mångfacetterad - Något kan se ut och låta på flera olika sätt.

Elegans - Fint, vackert, prydligt.

Proportion - Om något är proportionerligt så är det lagom. Inte för mycket, inte för lite.

Signifikant - Speciellt, specifikt, unikt, utmärkande.

Crescendo - Tilltagande, ökande ljud.

Diminuendo - Avtagande, minskande ljud.

Sinnesstämning - Vilken känsla något befinner sig i. Glad, ledsen, dyster, upprymd och så vidare.

Kompositör - Någon som skriver musik.

Intervall - Ett visst avstånd mellan två toner. Exempel: Mellan tonen C och tonen E så är det tre tonsteg. Då kalls intervallet för en ters.

Kromatik - Alla toner mellan C och C, även de svarta tangenterna på ett piano. Det innebär alltså att man spelar toner utanför en vanlig durskala, vilket gör att det låter lite ovanligt.

Tonal musik - Musik som är uppbyggd av att melodierna ska röra sig inom vissa bestämda skalor. Motsats atonal musik.

Atonal musik - Musik som är uppbyggd av att melodierna ska röra sig utanför de vanliga skalorna. Man använder toner som normalt sett inte passar ihop. Motsats tonal musik.

Dissonans - Två eller flera toner som "skär sig" mot varandra. Det uppfattas generellt av det mänskliga örat som något som låter dåligt. Motsats harmoni.

Harmoni - Två eller flera toner som uppfattas av det mänskliga som en enhet. Det uppfattas som något som låter fint, det passar bra ihop. Motsats dissonans.

Synkoper - När man markerar i musiken precis bredvid eller utanför ett taktslag. I en 4/4-takt så har vi ju 1 2 3 4 som grund. En synkop är ett slag, en markering som kommer någonstans emellan, till exempel på 1 2 3 Å 4. Här alltså mitt emellan slag 3 och 4.

Klangfärger - Den specifika karaktären hos en visst ljud. En saxofon har en viss klangfärg, ett piano en annan, en sångröst en annan. Det är alltså hur ett visst ljud låter.